

Acemaşiran Makamında Peşrev

Neyzen Dede Salih Efendi

No 310

Devrikebir

(2. inci hane)

(üçüncü hane)

Acem aşırân makamında mevlevî âyininin metni

— 1 —

Her ruzi bamidadi salâmün aleykûma yari heysultanimen hey hey hünkârimen
 Ân câki şeh neşinedü ân vakti Mürteza " " " " "
 Tazan nasibü bahşedü desti mesihi aşk " " " " "
 Mer mürdera seadetü bimarira şifa " " " " "

— 2 —

Haber kün eysitâre yari mara
 Ki derya bed dili hunhari mara
 Haber kün ân tabibi aşikanra
 Kitaşerbet dihed bimari mara

— 3 —

Derdi Şemseddin büved sermayei dermanıma
 Bi serü samanii aşkaş büved samanima
 Ân hayali can fezayi bahti sazi binazır
 Hem emiri meclisü hem sakii gerdanıma

— 4 —

Eycanü cihan canü cihan bakı nist
 Cüz aşkı kadimü şahidü saki nist
 Ber kabei nisti tavafi dared
 Aşık ki zikâbeestü âfâkı nist
 Hey hey ranayimen hey hey zibayimen canimen cananimen
 Hey hey makbulimen

İKİNCİ SELÂM

— 5 —

Bidil şüdeem behri dili tü sakın şüdeem der menzilitü
 Gerdan bikeşed can hemçü şütür tazinde şevem ez bismilitü (Terennüm)

ÜÇÜNCÜ SELÂM

— 6 —

Aşıkı ger zin serü ger zan serest beli yarimen
 Akıbet mara bedan sü rehberest " "
 İlleti aşık ziillethâ cüdist " "
 Aşkı isturlabi esrari hudast " " (Terennüm)

— 7 —

Ey ki hezar [îlaâhîrihi] (Terennüm)

— 8 —

Ezevelü imruzi çü âşüfte vü mestim
 Aşüfte bigüyim ki aşüfte şüdestim
 Yek lahza bela nuşi gami aşkı kadimim
 Yek lahza beli küyi münacatı elestim (terennüm)

Baz residim zimeyhane mest
 Baz rehidim zibalavü best
 Cümlei mestan hoşü raksan şügend
 Dest zenid eysanema dest dest (Terennüm)

An hacci hoş lika çidared Bazari mera behâci dard
 Ez rahmeti Şemsüddini Tebriz Her sine cüda cüda çidared
 Hey hey hey hey yarimen dost dost dost dost mirimen
 Ah pirimen destgirimen

Ya Rab zigünahi zıştı hud münfeilemh ey hey yari yarimen
 Ez kavli bedü fili bedi hud hacilem " " " "
 Feyzi bedilem ziâlemi kudsi biriz " " " "
 Ta mahv şevêd hayali batıl zidilem " " " "

DÖRDÜNCÜ SELÂM

Sultanimeni [İläahirihî]

Hüseyin Fahreddin Dede Efendi

Beşiktaş Mevlevihanesi Şeyhi Hasan Nazif Dedenin oğludur. 10 Muharrem 1271 senesinde mezkûr mevlevihanede esnayı mukabelede doğmuş ve o gün mukabelede besteî kadimlerden ve (Hüseyini) makamından âyin okunuyormuş, buna binaen pederi bu nevezada (Hüseyin) tesmiye eylemiştir.

Pederini 1278 de vefatile Hüseyin Efendi sekiz yaşında iken Sadreddin Çelebi Efendi tarafından Beşiktaş Mevlevihanesi Meşihatına tayin edilmiş ise de Dergâhın Sertabbahı Hacı Raşid Dede tarafından vekâleten vazife ifa edilmiştir.

İcazeti pederinden olduğu söylenmekte ise de pederinin vefatından epey zaman sonra Afyon Karahisar Mevlevihanesi Şeyhi (Kemaleddin Çelebi) Efendiden icazetini tecdit eylemiştir.

İptidai tahsilini hususî hocadan ikmal ederek Beşiktaş Rüştiyesine devam etmiş ve Hintli İskender Efendi namında bir hocadan farisî okuyup ve farsceyi pek güzel tekellüm ederdi.

Kayın pederi Osman Salâheddin Dede Efendiden (Mesnevi şerifi) okumuş, 1289 de kerimesile izdivaç etmiştir. Perşembe geceleri İsmi Celâl Hücresinde mesnevi tahrir ederdi.

Eş'arında (Fahrt) tahallûs ederdi ve güzel gazelleri vardır. Menakıbı mevlânayı nazmen tercümeğe başlamış ise de mukaddeme ve bazı aksamında maadası natamam kalmıştır.

Genç yaşında iken meşhur neyzen Yusuf Paşadan bir çok zaman (Ney) meşk ederek ve Mutaf zadeden bazı musiki eserleriyle (Osman Dede) miraciyesinin (segâh) ve (dügâh) behirlerini öğrenmişti. Zekâi Dede merhumdan kâr ve fasıllar meşk ederek çok istifade etmiştir.

Neyzenlikte iktidarı dinleyenlerin ve cümlemizin malûmudur ki çok hazin ve kıvrak üstadane idi ve alafranga notayı iyi bilirdi.

Acem aşırın makamından bu âyini şerifi besteleyip 1302 senesi Recebi şerifin 14 üncü çarşamba günü ilk okunuşu Bahariye Mevlevihanesindedir. Dügâh makamından bir peşrev ile bir kaç şarkı da bestelemiştir. 1329 senesi Ramazanın 21 inci günü koleradan vefat ederek cenaze namazı Eyüp Camiinde eda ve dergâhta pederinin yanına defnedildi. (Aşkî mevlâna ile gitti Hüseyini Mevlevî) tarih düşürülmüştür.

Mevlevî Âyinleri

XXXII

